

Podziękowania. Serdecznie dziękujemy Panu Profesorowi Adamowi Zajacowi za udostępnienie niepublikowanego aktualnego rozmieszczenia gatunku na terenie Karpat.

Summary. Locality of *Ornithogalum umbellatum* (Liliaceae) in the Carpathians. *Ornithogalum umbellatum* L. is protected and rare species in natural localities in Poland. It occurs mainly in central and western part of the country. Only one locality was historically known from the Carpathians (ZAJĄC & ZAJĄC 2001). It was described by CIEMIĘGA (1960) from the Ciężkowice Foothills, but not confirmed by KORNAŚ *et al.* (1996). The new locality for this species have been found in the Rożnów Foothills, in the Pleśnianka drainage basin (EF 8604 of ATPOL square system, Fig. 1). The occurrence of small population discovered in 2008 in the *Arrhenatheretum elatioris* was confirmed in 2009 and 2011.

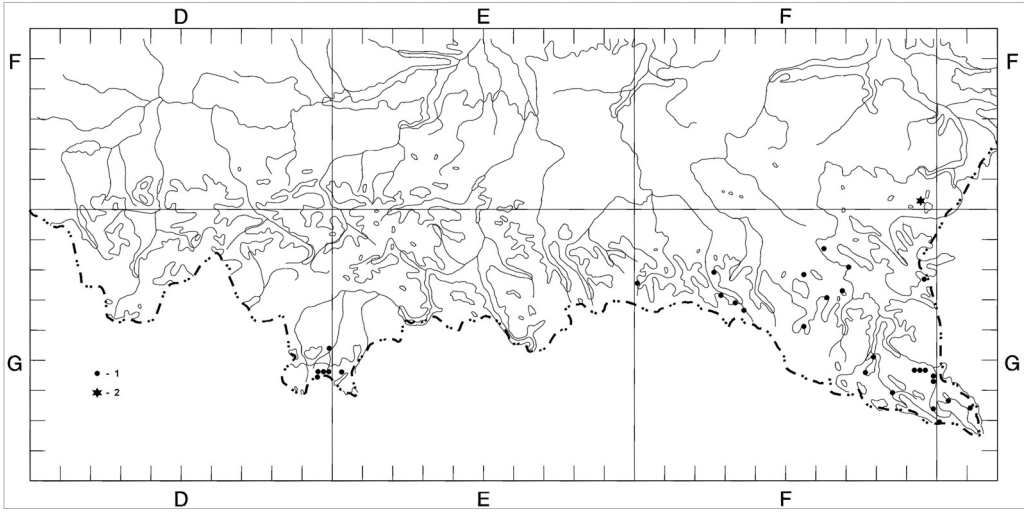
LITERATURA

- BUDZIK K. & STACHURSKA-SWAKOŃ A. 2011. Bogactwo florystyczne zlewni potoku Pleśnianka (Pogórze Rożnowskie, Zachodnie Karpaty). – *Fragm. Florist. Geobot. Polon.* **18**(2): 256–280.
- BUDZIK K. & STACHURSKA-SWAKOŃ A. 2012. Interesujące gatunki storczykowatych w zlewni potoku Pleśnianka na Pogórzu Ciężkowicko-Rożnowskim (Karpaty Zachodnie). – *Chrońmy Przyr. Ojcz.* (w druku).
- CIEMIĘGA K. 1960. Niektóre rzadkie rośliny okolic Gorlic. – *Fragm. Florist. Geobot.* **6**(3): 227–231.
- HULTÉN E. & FRIES M. 1986. Atlas of north European vascular plants. North of the tropic of Cancer. **1**. s. Koenitz Scientific Books, Königstein.
- KORNAŚ J., MEDWECKA-KORNAŚ A. & TOWPASZ K. 1996. Rośliny naczyniowe Pogórza Ciężkowickiego (Karpaty Zachodnie). – *Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell. Pr. Bot.* **28**: 1–170.
- ROZPORZĄDZENIE Ministra Środowiska z dnia 5. stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin. Dz.U. Nr 14, poz. 81.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.). 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- KRYSTIAN BUDZIK i ALINA STACHURSKA-SWAKOŃ, *Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, ul. Kopernika 27, 31-501 Kraków, Polska; e-mail: krystian.budzik@uj.edu.pl, alina.stachurska-swakon@uj.edu.pl.*

Przyjęto do druku: 19.09.2012 r.

Stanowisko *Aconitum lasiocarpum* subsp. *kotulae* (Ranunculaceae) na Pogórzu Przemyskim (SE Polska)

Aconitum lasiocarpum (Rchb.) Gáyer subsp. *kotulae* (Pawł.) Starmühl. & Mitka (tojad Kotuli) jest subendemitem karpackim, występującym w Karpatach Zachodnich i na Podolu. Uważany jest za gatunek górsko-podgórski. Na terenie Polski rośnie w Tatrach, na Pogórzu Spisko-Gubałowskim, w Bieszczadach Zachodnich, Kotlinie Jasielsko-Krośnieńskiej, Górach Sanocko-Turczańskich oraz Beskidzie Niskim (MITKA 2003, 2008, Ryc. 1).



Ryc. 1. Rozmieszczenie *Aconitum lasiocarpum* (Rchb.) Gáyler subsp. *kotulae* (Pawł.) Starmühl. & Mitka w Polsce. 1 – według Mitki (2003), 2 – nowe stanowisko

Fig. 1. Distribution map of *Aconitum lasiocarpum* (Rchb.) Gáyler subsp. *kotulae* (Pawł.) Starmühl. & Mitka in Poland. 1 – according to Mitka (2003), 2 – new locality

W Polsce jest gatunkiem narażonym na wyginięcie (ZARZYCKI & SZELĄG 2006; MITKA 2008), a także ustawowo chronionym (ROZPORZĄDZENIE... 2012).

Nowe stanowisko tojadu Kotuli odnaleziono w lipcu 2008 r. podczas prac florystycznych na Pogórze Przemyskim. Położone jest ono w miejscowości Rokszyce [ATPOL – FF 9932]. Najliczniejsza populacja, składająca się z 60 okazów, występuje w wilgotnym grądzie u podnóża północnego stoku góry Huszczyzny, w pobliżu wyrównanego placu przy drodze prowadzącej na górę Helichę. Tojad rośnie także pojedynczo lub w niewielkich skupieniach wzdłuż Huszczyńskiego Potoku. W miejscu najliczniejszego występowania tojadu Kotuli wykonano zdjęcia fitosocjologiczne:

Zdj. 14.04.2009, 04.06.2009, grąd w dolnej części stoku Huszczyzny, wysokość 270 m n.p.m., ekspozycja N, nachylenie 5–20°, powierzchnia zdjęcia: 200 m², zwarcie warstwy A – 50%, B – 10%, C – 100%, D – 60%, **Ch. Carpinion betuli:** *Carpinus betulus* + (A), *Carex pilosa* +, *Stellaria holostea* 1.2, *Cerasus avium* +, **Ch. Fagion sylvaticae:** *Fagus sylvatica* + (A), + (B), *Dentaria bulbifera* +, *D. glandulosa* +, *Luzula pilosa* +, *Symphytum cordatum* +, *Glechoma hirsuta* +, **Ch. Alno-Ulmion:** *Circaea lutetiana* +, *Equisetum telmateia* +, *Geranium phaeum* +, **Ch. Tilio platyphyllo-Acerion pseudoplatani:** *Acer pseudoplatanus* 2.1 (A), + (B), + (C), *Tilia platyphyllos* + (B), *Actaea spicata* +, **Ch. Fagetalia sylvaticae, Quercio-Fagetea:** *Corylus avellana* 1.1 (B), *Fraxinus excelsior* + (C), *Aegopodium podagraria* 4.4, *Anemone nemorosa* 4.3, *Hepatica nobilis* +, *Scilla kladnii* +, *Salvia glutinosa* +, *Aposeris foetida* +, *Asarum europaeum* 2.2, *Astrantia major* +, *Carex sylvatica* +, *Corydalis cava* +, *Dryopteris filix-mas* +, *Euphorbia amygdaloides* +, *Galeobdolon luteum* 2.2, *Impatiens noli-tangere* 1.2, *Isopyrum thalictroides* +, *Lilium martagon* +, *Mercurialis perennis* 1.2, *Milium effusum* +, *Paris quadrifolia* +, *Phyteuma spicatum* +, *Polygonatum multiflorum* +, *Primula elatior* +, *Pulmonaria obscura* +, *Ranunculus cassubicus* +, *R. lanuginosus* +, *Sanicula europaea* +, *Veronica montana* +, **Inne:** *Abies alba* 2.1 (A), 4.1 (B), *Acer campestre* + (B), *Crataegus rhipidophylla* + (B), *Sambucus nigra* + (B), + (C), *Aesculus hippocastanum* r (C), ***Aconitum lasiocarpum* subsp. *kotulae*** 2.2, *Veratrum lobelianum* 3.2, *Knautia dipsacifolia* +, *Senecio ovatus* +, *S. carpaticus* +,

Cerastium sylvaticum +, *Erigeron annuus* +, *Cirsium oleraceum* +, *Angelica sylvestris* +, *Ajuga reptans* +, *Dryopteris carthusiana* +, *Vicia sylvatica* +, *Eupatorium cannabinum* +, *Oxalis acetosella* 1.2, *Hedera helix* +, *Anthriscus nitida* +, *Athyrium filix-femina* +, *Geranium robertianum* +, *Arum alpinum* +, *Cruciata glabra* +.

Biorąc pod uwagę wielkość populacji tojadu Kotuli, położenie stanowiska na skraju północnego zasięgu gatunku oraz obfitość chronionych i górskich gatunków, należałoby się zastanowić nad zaprzestaniem gospodarki zrębowej i utworzeniem rezerwatu przyrody dla ochrony tego wyjątkowego miejsca.

Podziękowania. Serdecznie dziękuję dr. hab. Józefowi Mitce za oznaczenie tojadu oraz dr. hab. Krzysztofowi Oklejewiczowi za pomoc podczas przygotowania pracy.

Praca wykonana w ramach grantu N N305 153937.

Summary. Locality of *Aconitum lasiocarpum* subsp. *kotulae* (Ranunculaceae) in the Przemyśl Foothills (SE Poland). New locality of *Aconitum lasiocarpum* subsp. *kotulae* is set at north slope of Huszczyzna Mountain (Rokszycze village, ATPOL square FF 9932). The population consists of a 60 specimens growing in the humid forest of *Quercus-Fagetea* class. The existence of *A. lasiocarpum* subsp. *kotulae* in this area is at risk.

LITERATURA

- MITKA J. 2003. The genus *Aconitum* (*Ranunculaceae*) in Poland and adjacent countries. A phenetic-geographic study. Institute of Botany, Jagiellonian University, Kraków.
- MITKA J. 2008. Tojad Kotuli. – W: Z. MIREK & H. PIĘKOŚ-MIRKOWA (red.), Czerwona księga Karpat Polskich. Rośliny naczyniowe, s. 72–74. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- ROZPORZĄDZENIE Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin. Dz.U. Nr 14, poz. 81.
- ZARZYCKI K. & SZELĄG Z. 2006. Czerwona lista roślin naczyniowych w Polsce. – W: Z. MIREK, K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. SZELĄG (red.), Czerwona lista roślin i grzybów Polski, s. 11–20. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- MATEUSZ WOLANIN, Zakład Botaniki, Uniwersytet Rzeszowski, ul. Zelwerowicza Aleksandra 4, 35-601 Rzeszów, Polska; e-mail: mwolanin@univ.rzeszow.pl

Przyjęto do druku: 22.06.2012 r.

Nowe stanowiska *Buxbaumia viridis* (Buxbaumiaceae, Bryophyta) w południowo-wschodniej Polsce

Trzy nowe stanowiska rzadkiego mchu *Buxbaumia viridis* (Lam. & DC.) Moug. & Nestl. (bezlistu okrywowego) odkryto w październiku 2011 r. w V-kształtnych dolinach potoków Pogórza Przemyskiego (prowincja Karpaty Zachodnie) i Gór Sanocko-Turczańskich (Karpaty Wschodnie).